

GIDRAVLİK SUYUQLIKLARNING BELGILANISHI VA KLASSIFIKATSIYASI

Gidravlik moylarning belgilanish tizimi ularning qovushqoqligi va ekspluatatsion xossalari darajasiga asoslangan. 40 °C dagi kinematik qovushqoqlik qiymati bo'yicha gidravlik moylar *sinflarga* (1-jadval) va ekspluatatsion xossalari bo'yicha *guruhlarga* (2-jadval) bo'linadi.

1-jadval

Gidravlik moylar sinflari

Qovushqoqlik sinfi	40 °C da kinematik qovushqoqligi, mm ² /s	Qovushqoqlik sinfi	40 °C da kinematik qovushqoqligi, mm ² /s
5	4,14...5,06	32	28,80...35,20
7	6,12...7,48	46	41,40...50,60
10	9,00... 11,00	68	61,20...74,80
15	13,50...16,50	100	90,00...110,00
22	19,80...24,20	150	135,00...165,00

Hamma guruh moylari tarkibiga quyushtiruvchi va ko'pikka qarshi prisadkalar kiritiladi.

Gidravlik moylar belgilanishi tizimi:

birinchi belgi – *MF* – gidravlik moy (масло гидравлическое);

ikkinchisi – *raqamlar* – kinematik qovushqoqlik sinfi (moylarning xalqaro qovushqoqlik gradatsiyasi ISO ga o'xshash);

uchinchisi – *harf* – ekspluatatsion xossalari bo'yicha moyning qaysi guruh (A, B, B)ga taalluqli ekanligini ko'rsatadi.

2-jadval

Gidravlik moylar guruhlari

Guruh	Moy tarkibi	Qo'llanilishi tavsiya qilinadigan jabha
A	Prisadkasiz mineral moylar	15 MPa bosimgacha va moy harorati (<i>hajm</i> -da) 80 °C gacha bo'lgan sharoitda ishlaydigan shesternyali yoki porshenli nasosli gidrotizimlar
B	Oksidlanishga qarshi va korroziyaga qarshi prisadkali mineral moylar	25 MPa bosimgacha va moy harorati (<i>hajm</i> -da) 80 °C gacha bo'lgan sharoitda ishlaydigan nasoslari istalgan turdagi gidrotizimlar

B	Oksidlanishga qarshi va korroziyaga qarshi prisadkali mineral moylar	25 MPa bosimgacha va moy harorati (<i>hajm</i> -da), 90 °C gacha bo'lgan sharoitda ishlaydigan nasoslari istalgan turdagi gidrotizimlar
---	--	--

Masalan, МГ-15-В – mineral gidravlik moy, qovushqoqlik sinfi 15 ($v_{40}=13,50...16,50 \text{ mm}^2/\text{s}$), ekspluatatsion xossalari bo'yicha В guruhiga mansub.

3-jadval

Gidravlik tizimlar ishchi suyuqlik (moy) larining asosiy sifat ko'rsatkichlari

Markasi	Manfiy 50 °C haroratdagi qovushqoqlik, mm^2/s ,		Qovush-qoqlik indeksi, ... dan kam emas	Harorat, °C		Kislota soni, mg KOH/g, ... dan katta emas	Moyda rezina massasining ortishi (shishishi), %
				Qotishi, ... dan yuqori emas	Lov etib o'chib yo-nish, ... dan past emas		
МГЕ-10А (МГ-15-В)	10	1500 (-50 °C)	-	-70	96	0,70	5,5...7,5
ВМГ3 (МГ-15-В)	10	1500 (- 40 °C)	160	-60	135	0,05	4,0...7,5
АУ (МГ-22-А)	12...14	13000 (-40 °C)	-	-45	165	0,05	-
АУП (МГ-22-В)	11...14	-	-	-45	145	0,45...1,0	3...1,5
Р (МГ-22-В)	12...14	1300 (-20 °C)	-	-45	163	-	5 gacha
А (МГ-46-В)	23...30	2100 (- 20 °C)	-	-40	175	-	-2 dan +2 gacha
Эш (МГ-32-А)	20	-	-	-50	160	0,10	-
МГ-30 (МГ-46-В)	27...33	4000 (-15 °C)	85	-30	190	0,06	2...4
МГЕ-46В (МГ-46-В)	25	1000 (0 °C)	85	-30	190	0,7...1,5	2...4
МГТ	20	-	-	-55	160	-	6

Gidravlik moylar guruhlari klassifikatsiyasining ISO klassifikatsiyasiga mosligi:

ГОСТ 17 479-85 bo'yicha   А   В   В

ISO 60 74/4 1982/E bo'yicha   HH   HL   HM

Qovushqoqlik prisadkalari bilan quyushtirilgan В guruhidagi moylar ISO «HM» klassifikatsion guruhiga mos keladi.

Neftni qayta ishlovchi sanoat gidrotizimlarda ishlatish uchun mo'ljallangan, eksplatasion xossalari turlicha bo'lgan 20 dan ortiq suyuqlik markalarini ishlab chiqaradi. Gidravlik moylarning qisqa xarakteristikasi 3-jadvalda keltirilgan.